

27. Jun. 1845

FAKTA

Dato:

27. Jun. 1845

Sidetal:

Dagbog F, side 8-14

Dagbogens placering:

Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.

KKS19997

Trykt udgave:

Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas

Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,

Statens Museum for Kunst 1976, s.

71-75; Jesper Svenningsen (red.):

Seks år af et liv. Johan Thomas

Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,

kunst og kærlighed, København 2018,

s. 317-320

TRANSSKRIFTION

Fredag 27 Juny

Jeg hører, at Calame¹ er ikke her i Byen; han er paa Landet, ham havde jeg gjerne seet. – Nu skal jeg forsøge at komme ind i Hr Duvals² Huus, hvor der er en Samling af Malerier, der skal være ret betydelig. Place St Maurice.

Mr Duvals Samling. Place St Maurice.

I Mr Duvals eget værelse var ogsaa en Deel Billeder men dertil var intet Catalog. Paafaldende var mig et gammelt Billed i 3 Feldter, samt et •10• Portrait, en staaende Portraitfigur og et Frugt-Stykke, som vel kunde være af de Hem(?)

Dette var tilvisse en udvalgt lille Samling, Ophængt i 4 ikke store Værelser, der ikke udmærkede dem ved nogen som helst Pragt. Meublerne vare nette og beqvemme og man saae det var en velhavende Mands Bolig, men Malerier og Skulpturer var dog det, der dominerede. Her var adskillige Marmorsager, men Sligt forstaaer jeg endnu alt for lidt, til at jeg kan have nogen Mening derom. Billederne vare næsten alle fortræffeligt conserverede, og endnu den Samling, som meest har behaget mig af alle dem jeg paa Reisen har seet. Hvad det dog maae være en Glæde at kunne samle saadanne Sager om sig. Man saae ogsaa at Eieren glædede sig ved sine smaae Skatte. Der var foruden et Catalog, indrettet som Tabellerne i vort Galleri i Kjøbhvn, tillige en Suite af Raderinger og Kobberer af alle Billederne; men disse Ting vare for en stor Deel maadeligt gjort. Familien var paa Landet, saa jeg kunde ganske uforstyrret hengive mig til denne Nydelse, en uventet Erstatning fordi jeg ikke faaer Calames Værksted at see, men maa nøies med hans ene Billed i Musæet.

1 Franc– gav jeg en gammel Kone, som lukkede mig ind. Derpaa gjorde jeg en lille Spadseretur udenfor Byen paa den Kant, hvor man har kjønnen Udsigter til Bjergene; men kun et Par Steder kunde jeg see •11• Sneen paa Toppene. I Eftermiddag skulde jeg afgive Brevet til Mademoiselle Purari⁴ fra Fru Frølich;⁵ jeg hører at Professoren er nylig død. Og da tænker jeg at gjøre Touren til Mont Blanc. –

For en lille Pibe, Tobakspung og Frictionsfidibusser. 1 Fr 18 Sous
Det er en Fornøielse at komme i disse franske Boutiker; Alt er saa nydeligt, og man bliver saa net og forekommende behandlet, at det næsten mere ligner et Besøg. Jeg har med Fornøielse seet ind i Modeboutikkerne ved at gaae forbi, og der seet mange nydeligt klædte unge Damer ved Sybordene, det Hele saa elegant, at det maa i høi Grad frappere den tarveligt vante Nordbo. Enkelte Værksteder ere ganske aabne, saa man fra Gaden kan see Virksomheden derinde; saaledes en Sadelmager, for hvis Værksted der slet ingen Dør var, men det Hele kun som et aabent Rum. Idag skinner Solen og forhøier endnu mere det Pyntelige, Festlige, som Synet af Genf virkelig har i høi Grad. Dog er det ikke det, jeg ønsker at see paa min Reise; Luxus kan vel blænde men aldrig indtage mig, og jeg

længes atter efter den fri Natur oppe mellem de høje Alper. Der vil jeg vandre drømmende og med stille Henrykkelse betragte Skaberens vældige Værk; maaskee atter vende her tilbage for at gaae med Dampskib over Marseille og Middelhavet, da jeg frygter en Reise i Italien uden Kjendskab til Sproget; jeg seer, hvor be- •12• sværligt det alt her er, og fransk er mig dog saa langt mere bekjendt ; men det er med den største Anstrængelse at jeg kan gjøre mig forstaaelig og forstaae de livlige, hurtigt talende Folk her. – Paa Gaderne seer jeg en Mængde Muuldyr, broget udpyntede, smaae Æsler af forskellige Farver og mange maleriske Kjøretøier. Livet har alt faaet mere [overstreget: det] |den| sydlige, offentlige Karacteer; paa Gaden lader man sine Støvler pudse, om man vil, Damerne gaae med Strikketøi paa Promenaderne. Fortougene ere for en stor Deel belagte med Asphalt, vi er langt tilbage; her har man det i kjønne Mønstere. Rhonen flyder med rivende Fart gennem Byen, og over den fører flere nette Broer, en meget lang, for Enden af hvilken ligger et uhyre Hotel. |de Berghen?|

Det er sandt: paa et Staffeli hos Hr Duval stod et Billed af Greuze⁶ med fire hele Figurer, hvad jeg ikke før har seet af ham. Men det forbausede mig ved sin Svagthed: Dertil var Moderens og de to Børns Hoveder ganske i samme Stilling, hvad der gjorde en yderst ubehagelig Virkning.

En uventet Glæde. Naar jeg med utrolig Møie har bragt en fransk Sætning til Verden, og den er forstaaet, da er det ganske moersomt at høre med en Hastighed, som ingen dansk •13• Tunge kunde opvise Mage til (med mindre det skulde være Ole Knudsens): oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! monsieur! – Saaledes kom jeg nu ud til Professor Puéris's Familie med et Anbefalingsbrev fra Fru Frölich, og da jeg en Stund havde arbejdet i det franske, indtil jeg stod ret solide og urokkelig, udbrød jeg halv fortvivlet: ne parlez vous pas allemand, mademoiselle? – Nei! men jeg taler dansk, sagde hun. Professoren er nylig død, saa de to Døttre traf jeg meget nedslaaede, men de underholdt sig venligt med mig en Timestid, hvorpaa jeg atter gik ud i en Verden, hvor jeg ikke gjælder stort mere end de Umælende. Jeg kan næsten faae Taarer i Øinene, naar jeg tænker paa Steen Blichers: en Landsbydegns Dagbog, hvor han vil lære fransk for at høre hvad Frøkenen siger. Jeg bliver blød om Hjertet, naar jeg tænker paa de hjemlige Toner; min lille Visebog⁷ skal med i Randselen, som alt er pakket til Reisen imorgen til Mont blanc og Chamonix. – Da jeg atter gik ind til Byen var jeg ude paa Rosseaus Ø, hvor der staaer en Billedstøtte til hans Minde. – Paa Veien skinnede Mont blancs snedækte Top overordentlig brillant; man sagde mig: det betyder mere Regn, o vee!

•14•

17 Sous for Cigarer til Bjergene.

4 Fr 10 – for at faae Passet viseret af den sardinske Minister

9 – 10 – for imorgen at kjøre til Chamonix

10 – Drikkepenge til Pigen i le grand Aigle.

15 – 50 Centimer for to Dage og 3 Nætter i hotel du grand aigle, den Ørn har slaaet en slem Klo i mig; jeg som søgte la balance, Retfærdigheden selv; men der var det vel ikke gaaet mig stort bedre. Jeg arme lille Unge, som Betty⁸ i Vallekilde sagde, da hun sad i Gyngen. Hvordan skal det dog slaae til? –

---

¹ Alexandre Calame (1810-1864), schweizisk landskabsmaler.

² François Duval (1776-1854) var tidligere hofjuveler ved zarhoffet i Skt. Petersborg og var i 1816 vendt tilbage til Genève med en omfattende kunstsamling, som han siden solgte på auktion i London i 1846.

³ Lundbye henviser formodentlig her til en af de tre Rafael-kopier, som C.A. Jensen udstillede på Charlottenborg i 1845.

⁴ En datter af den schweiziske professor Marc-Nicolas Puérari (1766-1845), der i årene 1794-1820 havde haft ophold i København

⁵ Antagelig Poulaine Vilhelmine Frølich, f. Tutein (1789-1881), mor til vennen Lorenz Frølich.

⁶ Jean-Baptiste Greuze (1725-1805), fransk maler.

⁷ Visebogen findes i Det kgl. Bibliotek, NKS 4201, II, 4°.

⁸ Elisabeth "Betty" Bonnevie (1835-1907), Lundbyes kusine, datter af hans morbror Honoratus Bonnevie, sognepræst i Vallekilde.

25 Cortin
1 Franc
1 Franc-
Drikkepenge i Musée Neth.
for Gataleget
for en vjg. lig Peltu Tebek, som jg snart skal seerige.

Freday 27 Junij

Jeg hører, at Calame er itte her i Bryn,
han er paa Landet, han havde jg gjornet seet.
— Ni skal jg forsøge at komme ind i Mr.
Dival's Kabin, hvor der er en Samling af
Malerier, der skal være ret betydelig. Place
St. Maurice. —

Mr Dival's Samling. Place St. Maurice.

J. Teniers: stort Dyrs maleri med Kier og Faar.
i Ferg: en Ball, Leerkrukke og en Keltur kjedel
Jeg har aldrig set et Dyrs stykke af ham.

Wanvermann: en Vegn med Gras, den graa flent
bündet bag Vagnen, den brune ligger ved S. Sør.
En Mand kugge med en Pige i fremme.

Andre lign. Deilig Landskab med en Bro. Græs dækket
over et Vædsted. Et rjndigt Billed.
Lingelhest. Jegeren til hest. —

Ostads: en Mand oppover en anden i Benet; deilig Lige vink.

J. Quindal. Fladt Landskab. —

J. Thaw: Ariests Portrait. —

Quindal: to Landskaber. Det ene med en Quin i det ^{deilig}

M. Waveren. Deilig lille Billed med en Hytt der er stegt
af sin Himmel. Ganske rjndigt og adskilligt.

Abb. Grijp. Stort Stykke med Kier foran.

Abb. v. d. Velde. Kystparti. Et Par Fiskere staa i Ferg:
Dunnet. Det er en ubestemt kløved, jg har set af ham.

J. Teniers. To rjndige Landskaber med Figurer. —

Portrait, en staaende Portraitfigur af St. Frøys
Skjæde, som vel kunde være af J. Klem (2)

Detto var tillige en indvalgt lille Samling,
ophængt i et ikke store Værelse, der ikke indmar-
kede dem end nogen som helst Pragt. Møblerne
være nette og besysselige og man saae det var en
velhaende Mand's Bolig, men Malerier og
Skulpturer var dog det, der dominerede. Her
var adskillige Marmor-sager, men Skulptur-
stuen var end nu alt for lidt, til at jeg kan have nogen
Menning derom. Billederne vare i det
alle fortræffeligt conserverede, og endnu den
Samling, som mest her behagte mig af alle den
jeg paa Reisen her set. Hvad det dog maaske
er glæde at kunne samle saadanne Sager om sig.
Man saae ogsaa, at Eieren glædede sig ved sine
smaa Skotte. Der var foruden et Cabinet, ind-
rettet som Tabellerne i et Galleri: Kjøkken,
tillige en Suite af Oaderinger og Købber af alle
Billederne; men disse Ting vare for en stor Deel
maadeligt gjort. Familien var paa Landet, saa
jeg kunde ganske uforskyndet henjæve mig til
denne Hødelse, en ubestemt Erstatning for: jeg
ikke paaer Calanes Værested at see, men maaske
næsten med hans ene Billed: Minis det.

1/ Franc - jeg er gammel Kone, som lakkede mig ind.
Derpaa gjorde jeg en lille Spaadens tur indenfor Bjerg
paa den Kant, hvor man kan kjønde Hedsjæ
til Bjergene; men kun et Par Steder kunde jeg see

Luceen paa Tappene. I Eftermiddag skulde jeg af-
 give Brevet til Mademoiselle Perrari fra Fri-
 Færlighed; jeg hører at Professoren er mig lig. Og
 da tænker jeg at give Tønnen til Mont Blanc.
 For en lille Pibe, Tønde og Frictionspindstønnen. 17. 18. 1800.
 Det er en Færrelighed at komme i din franske Peri-
 tiker; alt er saa migdeligt, og man bliver saa ret
 og fine kommende behandlet, at det næsten mere
 ligner et Besøg. Jeg her med Færreligheden ind
 i Medehæntikkeme ved at gøre færdi, og der seer
 mange migdeligt klædte unge Damer ved Sideside
 me, det bleve saa elegant, at det maas i hoi Grad
 foregaae den tæneligt vante Nordbo. I enkelte
 Værksteder ere ganske aabne, saa man foruden
 kan se Virksomheden derinde; saaledes en Tønde-
 mager, for hvis Værksted der stot ingen der var,
 men det bleve him som et aabent Rum. Ad og skin
 mer Talent og forherer end nu mere det Pige-
 Færdigt, som Sjælet af Jern virkelig her i hoi
 Grad. Jeg er det ikke det, jeg ønsker at see paa
 min Reise; Loojens kan vel blende men aldrig
 indtage mig, og jeg længes atter efter den fri Na-
 tur ogge mellem de hoi e Alper. Der vil jeg vandre
 Brimnende og med stille kleangholde betragte
 Skaberens ueldige Værk; maaskee atter vunde
 her tilbage for at gøre med Dampskibe over Mar-
 seille og Middelhavet, da jeg frygte at see i Nat-
 liden inden Kjendskab til Sprøget; jeg sees, hvor her

særdeilig det alt her er, og fransk er mig dy
 see langt mere bekendt; men det er end den
 stærste Anstrængelse at jeg kan give mig for
 staaelig og forstaae de livlige, bærstigt talende
 Folk her. — Paa Gaderne sees jeg en Mængde
 Minutige, meget indpyntede, smaa Osler af
 forskjellige Farver og mange maleriske Hjør-
 tiner. Liges her alt paat mere det rigtige,
 offentlige Karakter; paa Gaden lader man
 sine Støler pudsie, om man vil, Damerne
 gaa med Strikbuket paa Promenererne.
 Fartingene ere for en stor Deel belegte med As-
 falkt, vi er langt tilbage; her sees man
 det i hjørne Mønstre. Hver en flyder med
 vrende Fart gennem Byen, og over dem findes
 flere nette Bræer, en meget lang, for Enden
 af hvilken ligger et vidt Møtel. ^{de Nægher?}
 Det er sandt: paa et Staffeli hos Mr. Linsat
 stod et Billed af greuze med sine hele Figurer,
 hvad jeg ikke fik herud af haav. Men det forbaire
 so mig ad sin Leaghet. Lertid ses Mederene
 og de to Børns Mæder ganske i samme Stilling,
 hvad der gjorde en yderst behagelig Virkning.

En inventet Gled. Near jeg med utrolig Mese
 have bragt en fransk Lening til Verden, og
 den er forstaaet, da er det ganske mere sandt
 at lene med en Plastighed, som ingen dansk

Tungt kjendte op sine Maax til (med mindes
det skulde vare Ole Knudsens): aui! aui!
aui! aui! aui! aui! aui! aui! aui! aui!
aui! aui! man siue! - Saaledes kom j^g ind
til Professor Püerari's Familie med
et Anbefalings brev fra Fru Faalich, og da
j^g en Stund haade arbeidet i det franske, ind
til j^g stod ret valide og urokelij, indbrød j^g
kald fortialet: ne parlez vous pas alle
men, madame iselle? - Nei! men j^g taler
dansk, sagde hün. Professoren var sigtig
bed, saa de to Dötter traf j^g meget med slaas-
se, men de underholdt sig venligt med sin
en Timertid, hvorpaa j^g etter gik ind i en
Verden, hvor j^g ikke gjælder stort mere end de
Vindende. J^g kan næsten faa Taarer:
Sineue, naar j^g tænker paa Steen Blichers:
en Landskij dages Daghe, hvor han vil
siere fransk for at høre hvad Frøkenen
siger. J^g bliver blid om Hjertet, naar j^g tæn-
ker paa de hjemlige Toner; min lille
sibeg skal mid i Pandolen, som alt i pak-
ket til Nieren imorgen til Mont blanc og
Chamotte. - Da j^g etter gik ind til Bijou
var j^g ind paa Possesses G, hvor der staaer
en Dilledstotte til hans Minde. - Paa
Nieren skinnede Mont blancs smedekte Top
overordentlig etbrillant; man sagde mig
det betyder mere Nye, o wee!

14 Linn for Cigaretter til Bjergene.
4 Fr 10 Peni for at Jean Pasich er sekret af den sardiske Minister.
9-10 - for imorgen at kjøre til Chamoni.
10 - Drickpenge til Bjergene i le grand aigle.
15 fr 50 centim for 2 Dage og 3 Nætter i hütel den grand aigle, den
Dor her slæbt en slæm kle imig; jg som sigte
la balance, Potferdigheden selv; men der var
det vel ikke gaet mig stort behæ. Jg armer lille
Morge, som Betty i Vallkilds sagde, da min tad
i Gjynge. Hvad skal det dig slæe til?

Lørdag 28 Jünnij
hütel royales.
Chamonix

1/2 Fr -
tog min Vest imorges for en Kjøp Kuffet;
men saa bad han mig ogsaa paa samme
Tid en Pose. Vi kjørte Kl 7 fra Genf,
passerede den sardiske Græns, og
bleve skarpt interesseret og maatte af
gaa mere Pas, som vi senere medtog
paa et andet Sted, hvor mange Karabi-
niers, der saasind som Kleskæbtsjenerer
i Kjøkken i gaaendags Livree, holdt
Vagt. Senere færdte vi den lille Flod
Arve, der i de yndigste Bøjter slygede
sig gjennem Dalen. Bjergene var ikke
saa høje endnu, at der laa Sne paa
sme. Isligesaa kunde gaae til
1/2 Franc. Talanche, hvor vi spiste til Middag.